Prologus

Incipit prologus in librū duodecim ꝓphetarum.

Non idem ordo ē duodeci ꝓphaꝝ apd hebreos q̄ ē apd nos. Vn̄ ſm id qd ibi legiť hic q̄ȝ diſpoſiti ſt. Oſee comatic᷒ eſt ⁊ q̄ſi p ſniās loq̄ns. Johel plan᷒ ī pricipijs ī fine obſcurior ⁊ vſqꝫ ad malachiā habēt ſinguli ꝓprietates ſuaſ quē eſdrā ſcribā legiſqꝫ doctorē hebrei autumāt. Et q2 lōgū ē nūc de oībꝫ dicere h̄ tm̄ vos o paula ⁊ euſtochiū admonitas ſcire volo vnū libꝝ eē duodecim prophetaꝝ ⁊ oſee ſynchronon eſaie malachiā vo aggei ⁊ zacharie fuiſſe tpibꝫ. In q̄bus āt tps nō pferť ī titulo ſub illis eos regibꝫ ꝓphaſſe. ſb q̄bꝫ ⁊ hi q̄ an̄ eos hn̄t titulos prophetauerunt.

Item alius prologus.

Regule ſunt he. ſb q̄bus ſignificatiōibꝫ noīm. ad q̄s tribꝫ ꝓphas ſermo dn̄i dirigať. Quotieſcūqꝫ ad decē tribꝫ tendiť ꝓphetia. ſub his nominibꝫ deſignanť. i. ephraī ſamaria. iſrl̄. ioſeph. iezrael bethel. bethauen. ⁊ interdū iacob. Qn̄ aūt ad duos loq̄tur tribꝫ. ſb his nominibꝫ ſermo proferť. i. iuda. hieruſalem. beniamin. domus dauid. ⁊ interdū iacob. Aliq̄ñ ens iſrael ad totas duodecim tribus referť. Duplex eſt apd hebreos ſententia de his q̄ttuor verſibus qui

Incipit expoſitio britonis in ꝓlogū. xij. ꝓphetarum.

n Non idē ordo ⁊c. Iſte ꝓlog᷒ cōis ē. xij. ꝓuis ꝓphetis ⁊ hꝫ q̄ttuor ꝑticulas. In pria tangiť apud hebreos ⁊. lxx. diuerſitas ordīs ꝓphaꝝ cuꝫ dicať. Nō idē ē ordo ⁊c. In ſcda oñdiť q᷑ variū hn̄t modū ſcribendi. ibi. Oſee comatic᷒ ē. ⁊c. In tertia ſubdiť eoꝝ collectio in vnū ibi. Et q2 longū ē ⁊c. In q̄rta diſtinguunť tpa ꝓphationū ibi. Et oſee ſynchronō eſaie ⁊c. His viſis lr̄e inſiſtam᷒.

b Apd he. i. apd hebreos. q̄s hiere. imitať.

c Qui ē apd nos la tinos ſm. lxx. interꝓtes. vn̄ dic glo. Ordo. xij. ꝓphaꝝ ſm. lxx. talē oſee. amos. micheas. iohel. abdias. ionas. naum. abachuc ſophonias. agge᷒. zacharias. malachias. Scdm hebre. vo q̄s hieť. ſeq̄ť tal̄ ē ordo oſee. iohel. amos. abdias. ionas. micheaſ naum. abacuc. ſophonias. agge᷒. zacharias. malachias.

d Vn̄. q2. ſ. apd hebreos q̄s ſeq̄mur ſūt taliter ordinati.

e Scdm id qd legitur apud hebreos.

f Hic. i. in iſta trāſlatione q̄ mō cōiter vtiť eccleſia.

g Diſpoſiti ſunt. aſi trāſlationē iſtā cōiter currebat editio. lxx.

h Oſee. Sicut ait Iſi. ethy. vij. Saluator aut ſaluans interꝓtator. dū eni irā dei in ꝓplm iſraelē ob crimē idolatrie ꝓphaſſet. domui iude ſalutē ꝓnūciauit. ꝓpter qd ezechias rex iuda ſublatꝫ idolis q̄ ꝓcedētes cōſecrauerant templū dn̄i purgaſſe ac purificaſſe mōſtrať.

i Comatic᷒ eſt. interlinearis. i. abbreuiator. ꝑ qd tāgiť ꝓprietas comatis. eſt eni coma pūctata ꝓlatio orōnis ꝑ minores deciſiōes. vt ore. genis. oculis. ꝑ idē mētirꝫ adeſſe eloq̄o. forma. nobilitate cares. ecce q̄libet deciſio ſiue ꝑticula orōnis parū valet ꝑ ſe. ſed oēs inſimul aggregate reddūt pfectū ſenſum. Colō aūt ē punctata ꝓlatio ſm maiores deciſiōes q̄ pfectū reddūt ſenſum. ſed nō ꝑfectam ſniam. ſicut dictū ē. ſ. in ꝓlogo ſuꝑ eſaiam. Diciť ergo abbreuiator. q2 breues hꝫ clauſulas q̄rū q̄libet ꝑ ſe nec perfectum ſenſum reddit nec pfectam ſniam. Unde cū hiero. dixiſſet. Oſee comatic᷒ eſt. expoſuit ſeipm dicens.

k Et. pro id eſt.

l Quaſi ꝑ ſniās loquēs. licet eni q̄libet clauſula videať ꝯpletā repñtare ſniam. tn̄ ſuſpēdiť ſnia vſqꝫ poſt ꝯpletā totalē orōem. ſicut ptꝫ in ꝯſtructione ſuſpenſiua. vbi gr̄a. Oſee. i. dr̄. Uade. ecce. q. vna ſnia. Sume tibi vxorē fornicationū. ecce q̄ſi alia ſnia. Et fac filios fornicationū. ecce q̄ſi tertia ſnia. ⁊ tn̄ nōdū ꝯpletur vſqꝫ ad finē v̄ſus cū dr̄. Quia fornicās fornicabiť terra a dn̄o. Vn̄ ſic intelligēda eſt glo. q̄ dicit. Comatic᷒. i. diuiſ᷒ ſupple ꝑ clauſulas. eo q᷑ in ſinglis clauſulis diuerſas vel plenas ſniās dicat. i. dicere videať. Aliter exponitur. Et q̄ſi ꝑ ſniās loquēs. i. ꝓfundas v̄boꝝ intelligentias. ſm qꝫ Hug. de ſanct. vic. diffinit ſniam dicēs. Sententia eſt ꝓfundior intelligētia q̄ niſi expoſitione vel interꝓtatione nō inueniť. vide in ꝓlogo Eſa. de col. ⁊ comatibꝫ.

m Johel planus ī principijs. i. in principio. ꝑ̄ꝫale ponitur ꝑ ſingulari. Nota q᷑ principiū ⁊ initiū differunt. q2 Initiū ꝓprie dr̄ anq̄d nō eſt aliud. principium aūt poſt qd ē aliud. ⁊ ſic mediū q̄dāmō dr̄ principium reſpectu finis. ⁊ ideo dr̄ plan᷒ in principijs. i. in initio ⁊ medio. ⁊ ī fine eſt difficilis.

n Et vſqꝫ idulme.

o Proprietates. i. ꝓprios modos ſcribē.

p Eſdrā ſcribaꝫ. (di. i. Eſdre. vij. Ipe Eſdras aſcēdit de babylone ⁊ ipe ſcriba velox eo ꝗ legē moyſi ꝯbuſtā velociter reparauit. vel q̄ſdā figuras inuenit ī hebreo q̄bꝫ velociter ſcribitur.

q Autumant. i. putant vel affirmāt. autumo as. dr̄ putare. affirmare. ꝯſidere. ⁊ cōponiť ab ab. ⁊ timos qd ē mēs q̄ſi a mēte ſic hr̄e. ⁊ inde dr̄ h̄ autumā hui᷒ me. eſtia.

r O paula (no. vſi. ⁊ euſtochiū. de his inuenies ſupra in ꝓlogo ſuꝑ Ioſue v̄ſus finē. ad petitionē iſtoꝝ tranſtulit hiero. iſtū librū.

s Admonitas vos volo eē ſupple h̄. ſ.

t Vnū librū eſſe. xij. ꝓphaꝝ. q̄ hebraice dr̄ taraſara. ſꝫ q̄re eſt vnus liber. in ꝓlogo ſuꝑ libros regū poniť rō. vt. ſ. apud hebreos tot cēnt libri q̄t ſunt lr̄e alphabeti. vl̄ aliter ſm Iſi. q̄ ait in. vi. ethi. Libri. xij. ꝓphaꝝ auctoꝝ ſuorū noibꝫ ꝑnotanť. q̄ ꝓpterea dicūtur miores eo q᷑ ſermones eoꝝ breues ſunt. vn̄ ⁊ ꝯnexi ſibimetinuicē in vno volumie ꝯtinenť. ſ. ꝓpter breuitatē ſuā. Sꝫ q̄rit q̄re libri vete. teſta. rn̄dent ī nūero lr̄is alphabeti. ⁊ nō libri noui teſt. Rn̄deo q2 ve. teſta. fuit initiale ⁊ q̄ſi elemētale ad nouuꝫ ad qd deſignandū cuilibet libro rn̄det vnū elementū hebraici alphabeti. ſicut meli᷒ ſcribiť in ꝓlogo ſuꝑ regum.

v Synchronō. i. ꝯtemporaneū. a ſyn qd ē con ⁊ chronō qd eſt tps. q2 in eiſdē tpibꝫ ⁊ ſub eiſdē regibꝫ ꝓphauerūt ſicut ptꝫ in titulis eorūdem.

x Malachiā vo ⁊c. interlinearis. Eſdrā fuiſſe autumāt q̄ velox ſcriba fuit. Iſtos aūt tres. ſ. malachiā. aggeū. ⁊ zachariā ꝯiūgit. q2 ipi ꝓphauerūt de reedificatiōe hierl̄m.

y Fuiſſe tpibꝫ interlinearis. poſt reditū de captiuitate. In fine poniť regula ꝑ quā ſciri pōt q̄bꝫ tpibꝫ ꝓphe ſinguli ꝓphetauerūt cū dr̄.

z In q̄bꝫ aūt ꝓphetis tpus nō pferť in titulo. vos volo admonitas eſſe a Sub illis eos regibꝫ ꝓphetaſſe. ſub quibꝫ ⁊ hi qui ante eos habent titulos. i. reges in titulis noīatos. Prophetauerunt.

Explicit q̄liſcunqꝫ expoſitio iſtius prologi.

Incipit expoſitio ꝓlogi ſm britonē ī Oſee ꝓpham.
Temꝑibꝫ ozie ⁊c. Iſte ꝓlogus q̄ principalr̄ pre
ponit oſee duas hꝫ ꝑticulas principales. In
p̄io oñdit quo tpe oſee ꝓphauit cū dr̄. Tꝑibus
ozie ⁊c. In ſcḋa ponit cā motiua q̄ eū ad pro
phetandū induxit ibi.
Hec memorato itaqꝫ nu
mero ⁊c. vbi duplex
tangit inductiuū. pri
mū ē maloꝝ culpa et
pena illis infligēda.
ſcḋm ē bonoꝝ boītas
⁊ ꝓmiſſio illis fcā ibi
domum aūt iude. Item ī
p̄ia pte ſcḋe ptīs pri
cipal'. p̄io tangit cul
pa ⁊ ſignū. iubet enī
ꝓpha accipe mlierem
fornicariā ad ꝯſignā
dū ſpūalē fornicatio
nē ppl'i iſrl'. Scḋo po
nit ſignū pene ibi. ſꝫ
cū dei ꝑcepto ⁊c. Iu
bet enī vocare filium
quē genuit iezrael ad
deſignādū ꝙ eadē vi
dicta accipiet de pec
cato iehu q̄ accepta ē
in iezrael de ſanguie
naboth. tertio tangit
rō ſiue cā pene infli
gēde ibi. Cuiꝰ ꝓmiſſi
onis hec ē cā ⁊c. His
viſis lr̄e inſiſtamus.
a Tꝑibꝫ ozie. q̄ idē
ē qḋ azarias. iiij. Reg
xv. ſꝫ. ij. Paral'. xxvi.
appellat ozias ⁊ in ꝓ
phetis ſimiliter.
b Et ioathe. iiij. Re
gū. xv. ⁊. ij. pal'. xxvij.
c Achaz. De q̄. iiij.
Reg. xvi ⁊. ij. Paral'.
xxviij. d Et ezechie. de q̄. iiij. Reg. xviij. ⁊. ij. pal'. xxix.
e Et ieroboā filij ioe. de q̄ habet. iiij. Reg. xiij. xiiij. ⁊. xv.
Et nota ꝙ iſte ieroboā nō ē ille ieroboā ſub q̄ diuiſus eſt
iſrl' a iuda. de q̄ hr̄. iij. Reg. xij. q2 ille fuit filiꝰ nabath iſte
fuit filiꝰ ioas. nec deſcēdit ab eo. ſꝫ a iehu tertia gñatione
f Oſee filiꝰ beeri. iſte fuit de tribu iſachar ortꝰ ī bethle
moth. vt dicit glo. g Ad ꝓphetiā dicendā de q̄ dicit
hiero. in glo. Patet oſee añ captiuitatē ꝓphaſſe ſub ozia
⁊ ioathan. ⁊ ipam ingruētē ſub achaz luxiſſe ⁊ ꝑteritā ꝓ
pter emēdationē iude reteruiſſe ſub ezechia rege. ꝓpha
uit enī añ captiuitatē q̄. x. tribꝫ captiuate ſunt a ſalma
naſar rege chaldeoꝝ. de q̄. iiij. Reg. xviij.
h Achaz rex iuda. de q̄ hr̄ ꝙ deū dereliq̄rit. iiij. Reg. xvi
⁊. ij. pal'. xxviij. i Vt hi. Re. iiij. Reg. xiiij. ⁊. xvi. k Et
Paral'. ij. pal'. xxviij. de ieroboā nulla fit mentio in paral'
in nr̄a trāſlatiōe forte editio. lxx. de eo mētionē facit. l ſic.
i Vt hiſto. reg. indicāt. de achaz ⁊ ieroboam.
k Et paral'. de achaz. l Admittere. i. peccare.
m Propter qḋ deus. ecce cā ꝓpter quā ꝓphauit. ſcꝫ ma
licia regū ⁊ ppl'i eoꝝ. n Et fac filios fornicationū. id
eſt genera filios de fornicaria pꝰ nō fornicādo cum il
la. Quidā male hn̄t fornicatiōis. lxx. etiā nō hn̄t hac. ſed
tolle. o Nō elocati. i. extra locati. p Corpis mere

in capite ſunt ꝑnotati. Vnde
riqꝫ ei dicūt ꝙ ab eſdra ſcri
ba ī oībꝫ ꝓphis ſic fuīt titu
latū vt ꝑſcripto vniuſcuiuſ
qꝫ noīe ꝓphetia cꝰ ſit ſeqns
noſcat. Ipe ē aūt eſdras q̄
vltimꝰ ꝓphaꝝ malachie no
mine ſcribit. Alij vo dicūt
ꝙ ab ipīs ꝓphis ꝑ ſpm̄ſcm̄
vt cetera ſunt ꝯſcripta. In
cipit ꝓlogꝰ ī librꝫ oſee ꝓphe.
[a] Temꝑibꝫ ozie [b] et
[c] ioathe [d] achaz ⁊ e
zechie regū iuda
[e] ⁊ ieroboā filij io
he regis. [f] Oſee filiꝰ beeri [g]
ad ꝓphetiā dicendā ſpūſā
cto replerꝰ eſt. De memora
to itaqꝫ nūero regū [h] achaz
rex iuda. ⁊ ieroboā rex iſrl' [i]
dn̄m derelinq̄ntes vt hiſto
rie regū [k] ⁊ palypomenō indi
cant. etiā iſrl' idolatrie crim̄
impio ac prāte ſua [l] admit
tere coegert. [m] Propter qḋ
deꝰ ad oſee hec locutꝰ eſt di
cens. Accipe tibi vxorē for
nicariam ſiue fornicatonū.
[n] ⁊ fac filios fornicationum.
Fornicariā itaqꝫ [o] nō elocati [p]
corꝑis meretricē. ſꝫ gētilez
deū ignorantē appellat. q̄ dei
creatoris ſui amore ꝯtēpto
ſymulachroꝝ ſe ſbiecit deſi
derijs ſꝫ cū dī ꝑcepto ꝓpha
ī hac paruiſſꝫ ꝯceptū ex ea
filiū iezrahel ꝑcepit noīare
[q] deo pollicēte. pꝰ breue tps
[r] ſanguinē iezrahel ī domo
iehu vīdicare. Cuiꝰ ꝓmiſſi
onis hec cā ē [s] iehu p heliſe
um ī regē īūcto [t] ad defendē
dū ſanguinē naboth. cꝰ iez
rahel queqꝫ nūc tpīs [v] metro
pol' erat quē iezabel achab
reg' iſrl' vxoꝝ [x] interemerat ſi
cut regū hiſtoria expōit. Is
cū ḡuiꝫ iuxta dīnū ꝑceptū
vīdicādi ſāguīs cāi oēs [y] me
morati domū [z] deſeuiſſꝫ ꝑ
acto [a] dn̄z dereliq̄ſſe īuenit
[b] Cꝰ p nepote ieroboā [c] q̄ lcōe
ꝯꝓhēſus ē. originis ſue fcā
mutāre. ac ꝯtra dei ꝑcepta

tricem. que locat corpus ſuum ad turpes vſus. ſm ꝙ hi
ſtorice accipit planꝰ ē ſenſus ⁊ dꝫ ſuppleri tm̄. q2 alr̄ cō
trariū dr̄ in glo. vbi dic̄ hiero. mirū vr̄ ſm ſupficiē hiſto
rie cur hoc dn̄s iuſſerit. vel cur ꝓpha iuſſus accipe for
nicariā paruerit. ſꝫ neqꝫ dn̄s rē turpē ꝑcepit. neqꝫ ꝓpha
obediēdo peccauit ſꝫ
potiꝰ fornicariaꝫ ad
pudiciciā reuocauit.
⁊ m̄tiēs ī ſua boni
tate de mala bonā fe
cit. qḋ aūt ī eo fit car
naliter in dn̄o accipi
tur ſpūalr̄ q̄ accepit
ſynagogā viri ſui ī me
morē. ⁊ cū mltis diīs
gētiū fornicātē Ezec.
xvi. ⁊. xxiij. p totū. q2
ḡ dr̄ ī gl. ꝙ fornicariā
ad pudiciciā reuoca
uit. ꝓpter h̄ ſupplēdū
ē tm̄. q2 ſil' fuit ꝯgētil'
⁊ fornicaria. i. nō fuit
tm̄ fornicaria. que lo
cauit corpꝰ ſuū ſed et
q Deo pol(gētulis
licēte. i. ꝓmittēte ſup
ple commendando.
r Sanguinē iezra
hel in domo iehu vi
dicare. i. ſilem vindi
ctam acceptuꝝ de ie
hu q̄lē accepit de iez
rael. i. ſicut vltꝰ fuit
de interfectoribꝫ na
both q̄ fuit ciuis iez
rael ſic vlciſcet de ie
hu. Sanguinē iezra
hel. i. ſanguinē fuſus
in agro iezrael vel ci
uis iezrael. iiij. re. xxi.
s Iehu p heliſeū in regem īūcto. iiij. Reg. ix. h vr̄ fal
ſum. q2 ibi legit ꝙ heliſeꝰ miſit vnū de filijs ꝓpharū q̄
vnxit eū. Rn̄deo. ipe dicit inunxiſſe q2 aucte eꝰ vnctus ē
t Ad defēdēdū ſanguinē. i. vindicādū ſilr̄. Iudith. i. iu
rauit nabu. ꝙ defenderet ſe de oībꝫ his.
v Metropol'. in reḡ ſamarie. i. ciuitas ad cuius menſu
ram alie ciuitates diſponebant. a metros qḋ eſt menſu
ra ⁊ polis qḋ eſt ciuitas.
x Interemerat. i. interimi ꝑcepat. iij. Reg. xxi.
y Memorati ſcꝫ achab. z Deſeuiſſet. i. interficien
do. iiij. Reg. ix.
a Dominum dereliquiſſe. iiij. Regū. x. Non receſſit a
peccatis ieroboam ⁊c.
b Cuiꝰ p nepote ieroboā. iſte nō fuit filiꝰ nabath ſꝫ filiꝰ
ioas p̄nepos iehu. iehu enī genuit ioachaz. ioachaz aūt ge
nuit ioas. ioas aūt genuit ieroboā. ij. Reg. xiij.

c Qui lectione compꝑhenſus eſt. i. in ſcriptura compre
henſus eſt ſequi facta patrum ſuoꝝ. ſ. iiij. Reg. xiiij. Re
gnauit hieroboam filius ioas regis iſrael in ſamaria. xl
⁊ vno anno. et fecit qḋ malum eſt coram dn̄o. non receſ
ſit ab oībꝫ peccatis ieroboā filij nabath vel melius.
c Qui lectione comprehenſus. oſee ſcꝫ in titulo cū re

⁊ religionē cū ꝑplo iſrl' agē
te, ſanguis naboth, q̄ in lo
co certe iezrahel fūat ꝓfu
ſus ī domo iehu pr̄is mē o
rati. hieroboe ꝓ pctō redū
datur significat. hic factū
ē vt ira dei vl' ꝑplo iſrl' ꝑde
nūciationē ꝓphē ꝓceſſura
debent. domui aūt iude mi
ſericordia lectiōe ꝯphēſa ob
h' ꝓmiſſa ē q: ezechias rex
iuda filius achaz ſublatis
idol', q̄ tā pr̄ e', q̄ȝ ceteri re
ges ꝯſecrauerūt templū dñi pur
gaſſe ⁊ purificaſſe mōſtrat.

¶ Explicit ꝓlogus. ¶ Inci
pit argumentū in eundem

O See crebro noīat e
phraiz ſamariā io
ſeph iezrahel, ⁊ vxo
rē fornicariā, ⁊ fornicatiōis
filios, ⁊ adulterā cubiculo
clauſaȝ mariti mlt'o tp̄e ſe
dere viduā ⁊ ſb veſte lugu
bri viri ad ſe reditū pſtola
ri. ¶ Explicit argumentū.

gibus iuda. d Cū ꝑplo iſrl'. nota ꝙ in libro iſto no
mine iſrl' decē trib' ſignant, q: cū eēnt plēs q̄ȝ alie no
mine pr̄is vocate ſt, due alie trib' noīe iuda. In q̄buſdā
biblijs ſcribit hec notula q̄ ſeq̄t. Regle ſt de ſub q̄b' ſi
gnificatiōib' noīm ad q̄s trib' ꝑ ꝓphas ſmo dñi diriga
tur, q̄cūq̄ ad de
cē trib' tēdit ꝓphia,
ſub his noīb' deſig
nant. i. ephraiz ſama
ria. iſrl' ioſeph. iezra
hel bethel. ⁊ bethauē
⁊ interdū iacob. quā
do āt ad duas loqui
tur trib' ſub his noī
bus ſmo ꝓfert. iuda.
ir'lm. beniamin. do
mus dauid. ⁊ interdū
iacob. Aliq̄tiēs autē
iſrl' ad totas. xij. trib'
e In loco (refert.
certe. vel certo vl' me
f Fue (lius terre.
rat ꝓfuſus. iiij. re. xxi.
g Pr̄is. i. paui. ſiue
dañ. v. nabu. Pater
tu'. i. auus tuus. mo
re ſcripture q̄ ſepe auos ⁊ pauos pr̄es vocat. ꝫ. ꝑrio po
nit genealogia. h Redūdatur' ſcat. in h' vr dñs im
ſte egiſſe cū iehu. nō eni peccauit ī effuſiōe ſanguinis na
both, imo meruit vindicādo eā. vñ. iiij. Reg. x. Q: ſtudi
oſe egiſti qd̄ rectū erat ⁊ placebat ī oculis meis ⁊ oīa q̄
erāt ī corde meo feciſti ꝯ achab, filij tui vſq̄ ad quartaȝ
generationē ſedebūt ſup thronū iſrl'. Rñdeo h' ꝑ ſiue di
ctū ē, q: ſicut illi puniti ſunt, q: naboth interfecerūt. ſic ⁊
iſti q: dñm dereliq̄rūt. vñ. iiij. Reg. x. Porro iehu non cu
ſtodiuit vt ambularet in lege dei iſrl'. i Domui autē
iude. Hic tangit ꝓmiſſio facta bonis. k Miſericor
dia lectione ꝯphenſa. i. tota mia. ſm qp legit. iiij. Reg. xx
De manu reg' aſſirioꝝ liberabo te. ⁊. iiij. Reg. xix. ī mult'
locis. l Ob h'. i. ꝓpter h'. m Promiſſa ē. i. ſcta ꝓ
miſſio liberatōis. Ezechias ⁊c. alr' exponit. k Mi
ſericordia lect. ꝯpre. ſ. de q̄ legit Oſee. i. Domui iuda mi
ſerebor. ⁊ ſaluabo eos ī dño deo ſuo. hec ſalutatio legit.
iiij. Reg. xix. Eñ vna nocte pcuſſa ſt ī caſtris aſſirioꝝ.
clxxxv. milia. l Ob h'. ſ. m Promiſſa eſt. mia.
n Q: ezechias ⁊c. ſublatis idol'. iiij. Reg. xviij.
o Pater ei'. achaz. p Templū dei purgaſſe, ꝑ eiectō
nem ſordiū, ⁊ ex h' purificatū. vñ ſubdit. q Et purifi
caſſe. ij. Paral. xxix. Mūdate domū dñi dei pr̄m noſtroꝝ
⁊ auferte oēm imūdiciam de omni ſanctuario.

¶ Explicit expoſitio iſti' ꝓlogi. ¶ Incipit poſtil. Nico.
de lyra ſup oſeam ꝓphetam.

D Uodecim ꝓphetarū oſſa pullulāt de loco ſuo.
Eccl'. xlix. Sicut in li. pſ. pſalmo a diuerſ au
ctorib' ꝯpoſiti in vno libro ꝯplectunt. q̄ dicit
liber pſalmoꝝ vt ibidē fuit plen' declaratum
ſic ꝓphetie. xij. ꝓphāꝝ in h' libro reponūtur q̄ dr̄ liber. xij.
ꝓphāꝝ, de q̄ pōt accipi vbū ꝓpoſitū. duodecim ꝓphetarū
oſſa ⁊c. In q̄ duo notant in generali. ſ. auctoꝝ q̄litas cuȝ
dicit. Duodecim ꝓphāꝝ oſſa pullulant. ⁊ libri hui' vni
tas cū dr̄. de loco ſuo, q: hic coartant q̄ſi in vno loco. Cir
ca primū in. xij. ꝓphetis q̄tuor fuiſſe notātur. ſ. numer'
ꝯueniēs. ibi duodecim viſus inſpiciēs. Prophetaꝝ vtuſ
ſtabiliēs. oſſa ⁊ fruct' ꝓſiliēs. Pullulāt. Circa primū ſa
tis pꝫ ex noīe ꝙ numerus duodenari' ex denario ⁊ bīa
nario ꝯponit. Per denariū vo. x. ꝓcepta decalogi. ꝑ bīa
rium autem dilectio dei ⁊ ꝓximi deſignant. Iſti ꝓphe. x.
ꝓcepta decalogi ex dilectiōe dei ⁊ ꝓximi ſeruauerūt, ⁊ ali
os ad hāc obſeruātiā efficaciter induxerūt vt ꝫ ex ꝓceſſu
huius libri, ꝓpter qd̄ ſub nūero duodenario ꝯuenienter
colligunt, ⁊ iō in. xij. patriarche figurant, q: tanq̄ȝ pr̄es fi
deles ꝑpl'i ipꝫ ad ob
ſeruantiā decalogi ex
caritate dei et ꝓximi
verbis ⁊ opibus inui
tauerūt iō de ipis po
teſt dici illud Gene.
xxv. Erunt filij iacob
duodecim. Per iacob
q̄ ſupplātator interp̄
tatur. ipe deus oībus
ꝓſidens ⁊ ſub pedib'
ſuis tenēs intelligit
cui' filij ꝑ adoptiōis
grām fuerūt iſti. xij. ꝓ
phete. ⁊ ſic pꝫ primū.
Circa ſcdm̄ ꝯſiderā
dū ꝙ ſicut viſus cor
poralis ſtat ad ſupfi
ciem viſi corpis. ⁊ vl
tra nō ꝓgreditur. ſic in
tellectus naturali co
gnitione ſtat ad illud qd̄ ex ſenſibilib' pōt ꝯgnoſci nec vl
tra pōt ꝓgredi. Sed intellect' ꝓphetic' lumine diuino cō
fortatus ꝓgredit vltra ſcȝ ad ꝯgnoſcendū futura ꝯtingē
tia, cordiū occulta ⁊ ſilia, ſicut plen' fuit declaratum in
principio libri pſalmoꝝ, ⁊ iō ꝓphe antiq̄t' appellabant
vidētes, q: videbāt illa q̄ alijs erāt occulta. ſm ꝙ dicit
i. Reg. ix. Qui eni ꝓpheta dr̄ hodie, vocabat olim vidēs
verūtñ q: h' fiebat vtute diuina, iō dr̄. ij. Petri. i. c. Non
volūtate humana allata ē aliq̄ñ ꝓphetia, ſed ſpūſancto
inſpirati locuti ſunt ſancti dei hoīes, ⁊ ſic pꝫ ſcdm̄. Cir
ca tertiū ſciendū ꝙ accipiēdo generaliter eccleſiā. Una ē
ve. teſta. ac noui. ſm ꝙ dicit Gre. omel. vij. Quis patriſ
familias rectius ſilitudinē tenet q̄ȝ ꝯditor noſter q̄ eos
q̄s ꝯdidit ſic poſſidet ſicut dñs ſubditos in domo. q̄ hꝫ
vineā vniuerſalē ſcȝ eccleſiam, q̄ a primo abel iuſto vſq̄
ad vltimū electū q̄ in fine mūdi naſciturus ē q̄t ſanctos
ꝓtulit q̄ſi tot palmites miſit, ⁊ ſicut ē vna eccleſia ſic ē
vnū eccleſie corpus. huius aūt corpis robur tp̄e ve. teſt.
cōſtitit in ſanctis ꝓphetis ꝓpter qd̄ merito dicunt. hu
ius corpis oſſa. Et iō in ꝑſona hui' corpis dicit miſtice
ſanctus iob. Oſſib' ⁊ neruis ꝯpegiſti me. Quia corp' ec
cleſie vete. teſta. ꝯpactū fuit ⁊ fortificatū ꝑ ſanctos pro
phetas q̄ ꝓ veritate fidei ⁊ moꝝ ꝯſtanter ſteterūt contra
idolatras, ⁊ plēs eoꝝ ꝑ martiriū tranſierūt. vt Amos et
Eſaias, ⁊ plēs alij, ⁊ iō merito dicunt oſſe ꝓpter actum
fortitudinis. et etiam nerui ꝓpter ꝯnexionē caritat, ⁊ ſic
patet tertiū. Circa q̄rtū ꝯſiderandū ꝙ. xij. ꝓphe non ſo
lū in vita vbis ⁊ exemplis fecerūt fructū optimū, ſȝ etiā
poſt mortē, ⁊ facient vſq̄ ad finē mūdi ꝑ doctrinā eoꝝ
in h' libro ꝯtentā, ꝓpter qd̄ merito dicunt ꝯtinue pullu
lare, ꝓpter qd̄ de quolibet eoꝝ poteſt illud dici. Eccl' l. c.
Quaſi oliua pullulans, ⁊ quaſi cypſſus in altitudinē ſe
extollens. Per pullulatōnē oliue intelligitur fructificatiō
pinguedinis grē in vita pn̄ti, ⁊ ꝑ altitudinē cypſſi conte
ctio btitudinis in futuro, ⁊ vtrūq̄ ꝯſequuntur fideles
vitam eoꝝ imitando ⁊ doctrinā implendo, ⁊ pꝫ q̄rtū ⁊ ꝑ
ꝯñs tota ꝑs prima principalis. Circa ſecūdū in q̄ notat
libri vnitas ꝯſiderandū ꝙ iſti. xij. ꝓphe vno ſpū fuerūt in
ſpirati, ⁊ ad vnū finem ſūt ordinati, ⁊ ad inuicē caritati
vniti, ꝓpter qd̄ decenter ſunt in eodem libro collocati.

q̃tum ad eoꝝ doctrinam. qđ notatur in vnitate loci cũ đr. De ſuo loco. de q̃ pōt exponi qđ đr. Job. xxviij. Auro locus ē in q̃ ꝯflatur. in ſacra ſcriptura ꝑ aurũ itelligit̃ ſapientia diuina q̃ fuit in iſtis ꝓphis. ⁊ ſicut minera auri pluribꝰ portionibꝰ colligit̃ ⁊ in vna fornace ad ꝯflandũ ponit̃. ſic in vnũ maſſam redigit̃. ſic ſapiētia diuina in iſtis pluribꝰ ꝓphetis refulgēs in h̄ libro colligit̃ ad inſtructionē fideliũ vt in pñti ꝯgnoſcant deũ ꝑ fidē. ⁊ in futuro ꝑ aptā viſionē ad quā nos ꝑducat qui cũ prē ⁊ ſpũſctō viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

Incipit liber Oſee ꝓphe.

Capitulum. I.

V Erbũ dñi qđ factũ eſt ad [b] oſee filiũ beeri [c] in diebꝰ ozie ioathā achaƺ ezechie regũ iuda. ⁊ [d] in diebꝰ hieroboā filii ioas regis iſrl. [e] Principiũ loquēdi dño in oſee. Et dixit dñs ad oſee. [f] Vade ſũe tibi [g] vxorē fornicationũ [h] et fac tibi filios fornicationũ [i] q2 fornicās fornicabit̃ terra [k] a dño. [l] Et abiit [m] ⁊ accepit gomer [n] filiam debelaim [o] et ꝯcepit ⁊ pepit ei filiũ. Et dixit dñs ad eum. [p] Voca no-

In ꝓlogo. xij. ꝓpharũ vbi đr. ſicut in lib. pſalmoꝝ pſalmi a diuerſ auctoribꝰ ꝯpoſiti ⁊c̃. Additio.

Secundũ ſniam btī Aug. oīm pſalmoꝝ in pſalterio ꝯtentoꝝ actor fuit ipē dauid. ƺ q̃daƺ pſalmi ab aliis intitulent̃. vt aſaph ⁊ filiis chore. ⁊ hmōi q̃quidē ſnia ƺ eni ab aliq̃bꝰ ꝯdicat̃. nihilominꝰ ꝓbabilior vr̄ ⁊ verior. put ſufficiēter fuit declaratũ in additiōibus ſup pſalmo. j.

Replica.

In ꝓfatione. xij. ꝓphaꝝ. poſtil. dicit. Sic pſalmi a pluribꝰ editi ꝯtinent̃ in vno libro pſalmoꝝ. Ita iſte ꝓphetie ponũtur in vno libro ꝓphaꝝ. Contra qđ burg. dicit oīm pſalmoꝝ dauid fuiſſe auctorē ſm opinionē b. aug. Quid aũt mihi videat̃ ad ꝯcordādũ opiniones ſanctoꝝ doctoꝝ Aug. ⁊ Hiero. vide ſ. circa primũ pſalmũ in correctio.

Capitulum. I.

V Erbũ dñi. Liber iſte in. xij. ꝑtes diuidit̃. ſm xij. ꝓphas. ⁊ ſunt ꝑtes note. prima aũt ꝑs in q̃ ꝯtinet̃ ꝓphetia oſee diuidit̃ in ꝓhemium ⁊ tractatũ q̃ incipit ibi. Principiũ loquendi. In ꝓhemio prio oſndit̃ ꝓphe genꝰ. cũ dicit̃.

b Ad oſee filiũ beeri. ⁊ fuit iſte beeri ꝓpha ſicut ⁊ filꝰ licet eius ꝓphetia nō habeat̃. ſicut nec de multis aliis q̃ tñ in ſcriptura ꝓphe nominant̃. habēt eni ꝓphe ꝓ regula. ꝙ qñ in principio alicuiꝰ ꝓphe patris nomē exprimitur. ꝓpham fuiſſe intelligit̃. ſcđo oſndit̃ ꝓphie tēpꝰ. cum dicit̃.

c In diebꝰ ozie ioathan achaƺ ⁊ ezechie regũ iuda. ⁊c.

d In diebꝰ hieroboam (hus eni iſtoꝝ q̃ttuor ꝓphauit. filii ioas. iſte eni hieroboā fuit rex iſrl ⁊ noiat̃ hic. q2 regnauit cũ ozia rege iuda. xxiiij. an.

e Principiũ. Hic īcipit tractatus ⁊ diuidit̃ ī duas ꝑtes. q2 primo ꝓphetat nō ſolũ vbis ſed etiā ſenſibilibꝰ factis. ſcđo ſimplicibus vbis. ca. iiij. Circa primā ꝑtem in q̃ vtualiter ꝯtinent̃ illa q̃ poſtea ſequũtur ꝯſiderādũ ꝙ ſicut dicit apl̄s ad Ro. xj. Cecitas ex ꝑte ꝯtingit in iſrl vt plenitudo gentiũ intraret. ⁊ ſic oīs iſrl ſaluus fieret. qđ implebit̃ circa finē mũdi qñ iudei ꝯuertētur ad xp̄m generaliter detecta falſitate antixp̄i. ⁊ ſm h̄ ꝓpha tria facit. prio q̄ denũciat futuraƺ iudeoꝝ excecationē. ſcđo gētiũ illuminationē ibi. Et erit. tertio iudeoꝝ finalē ꝯuerſionē. ca. iij. prima adhuc in duas. q2 prio tangit̃ iudeoꝝ captiuitas ꝓcedens xp̄i aduentum. ſcđo eoꝝ cecitas in eius aduentu ibi. Et ꝯcepit. prima adhuc in duas. q2 primo ponit̃ captiuitatis ro. ſcđo ipa captiuitas ibi. Et abiit ⁊ accepit gomer. Circa pmũ đr

e Principiũ loquēdi dño ī oſee. i. ad ipƺ oſee. ⁊ dicūt expoſitores aliq̃ ꝙ đr h̄ principiũ loquēdi ad denotandũ ꝙ dñs locutus eſt prius ad oſee q̄ ad reliq̃s ꝓphetas ſeq̄ntes. ſed h̄ oī non bñ videt̃ verũ. q2 abdias eſt vnus de ſequentibꝰ. et tamen ipē fuit homo ꝑfectus a tēpe achab regis iſrael cuius fuit diſpenſator ſm oēs doctores hebraicos ⁊ latinos. A fine vo vite achab vſq3 ad principium regni ozie ſub q̃ oſee cepit ꝓphetizare. put đr ī textu fluxerũt. cij. anni. vt pōt de facili videri in q̃rto regum numerando tpa regum intermedioꝝ. ⁊ iđ nō eſt veriſile ꝙ abdias incepit poſt illũ ꝓphetare ƺ magis ante ꝓpter qđ dicit Ra. ſa. ꝙ iſtud principiũ loquēdi refert̃ ad litterā ſequētem cũ đr.

f Vade ſume tibi. ita ꝙ iſtđ fuit primũ qđ dñs locutꝰ fuit ad

g Vxorē fornicationũ. dicũt aliqui ꝙ iſta mlr quaƺ duxit ꝓpha in vxorē prius erat meretrix publica. ⁊ q̃uis vile eſſet eā accipe. ꝓpha tñ ſe humiliauit in h̄ volēs deo obedire ſicut eſaias q̃uis eſſet de genere regio. iuit tamē nudus ⁊ diſcalciatus vt obediret deo. Eſa. xx. Dicit tamē Hiero. in ꝓlogo ꝙ hec mlr nō fuit fornicaria fornicatione corꝑis. ſed fornicatione mentis. q2 erat idolatra ⁊ gentilis. ⁊ hoc videtur verius. q2 ꝑ hoc ſignũ magis reſpondebat ſignato ſcƺ idolatrie populi future. que ꝑ hoc ſignificabatur. ſm ꝙ poſtea ſubditur. q2 fornicans fornicabit̃ terra a domino.

h Et fac tibi filios fornicationũ. In hebr̄. hr̄ ſic. Accipe tibi vxorem fornicationũ ⁊ filios fornicationũ ſcƺ accipe cum matre filios quos ante habuit. ita ꝙ accepit matrem ī vxorem. ⁊ filios eius adoptauit. Filii eniƺ q̃s genuit in ea poſtq̃ fuit eius vxor non poterant dici filii fornicationũ fornicatione corporali. quia legitimi erāt nec fornicatione idolatrie. quia ꝓpheta non ꝑmiſiſſet ⁊ iđ qđ dicitur in tranſlatione noſtra. Fac filios fornicatōnũ ſic eſt exponendum. Filios fornicationum fac tuos ꝑ adoptionem.

i Quia fornicans forni. ter. ſ. x. tribuum ⁊ duarum.

k A domino ꝑ idolatriam. que eſt ſpũalis fornicatio ⁊ dicitur. Fornicans fornicabitur. reduplicando ad denotandum multiplicatiōem idolatrie que facta fuit illo tēpore in vtraq3 ꝑte fre ꝓpt̃ qđ regnum decem tribuũ. primo fuit captiuatũ ſub oſee. iiij. Regũ. xvij. Et poſtea regnum duarum ſub ſedechia. iiij. Reg. vlti. Et ſic patet ꝙ in hac parte ponitur captiuitatis ratio. ſ. idolatrie multiplicatio.

l Et abiit. Hic conſequēter ponitur decem tribuũ captiuatio que fuit prima. poſtea ſubdetur de captiuatiōe duarum tribuum que fuit ſecunda. Hec tamen pars prima diuiditur. q2 primo ponitur captiuitas. ſcđo eius diuinitas ibi. Et concepit. Circa primũ dicitur.

l Et abiit. prompte deo obediens.

m Et accepit gomer. nomen eſt mulieris quam accepit in vxorem. n Filiam debelaim vna dictio eſt debelaim ita ꝙ de non eſt prepoſitio hic. vt aliqui dicunt. ⁊ eſt nomen propriũ patris huius mulieris. vel loci vnde fuit nata. ſicut frequenter in ſcriptura dicuntur filie hieruſalem mulieres inde nate.

o Et concepit. de propheta.

p Voca nomen eius iezrabel. q2 captiuationem regni decem tribuum ꝑ chriſtum volebat ſignificare eo ꝙ iezrabel erat ciuitas regia. quia iſta tamen punitio incepit a zacharia abnepote iehu. ideo ſubditur.